

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

3. LÉKAŘSKÁ FAKULTA

Stomatologická klinika FNKV

Markéta Krumpholcová

Roztoky pro výplachy dutiny ústní

Mouthwashes for rinsing oral cavity

Bakalářská práce

Praha, duben 2011

Autor práce: Markéta Krumpholcová

Studijní program: Dentální hygienistka

Bakalářský studijní obor: Specializace ve zdravotnictví

Vedoucí práce: MUDr. Wanda Urbanová

Pracoviště vedoucího práce: Stomatologická klinika 3. LF a FNKV

Předpokládaný termín obhajoby: 20.- 23. červen 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci vypracovala samostatně a použila výhradně uvedené citované prameny, literaturu a další odborné zdroje. Současně dávám svolení k tomu, aby má bakalářská práce byla používána ke studijním účelům.

Prohlašuji, že odevzdaná tištěná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do Studijního informačního systému – SIS 3.LF UK jsou totožné.

V Praze dne 29. dubna 2011

Markéta Krumpholcová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mudr. Wandě Urbanové za odborné vedení mé bakalářské práce a cenné připomínky.

OBSAH

1.	CÍL PRÁCE	7
2.	ÚVOD	8
3.	TEORETICKÁ ČÁST	9
3.1.	Souhrn problematiky v odborné literatuře	9
3.2.	Použití ústních roztoků	12
3.3.	Seznam ústních roztoků dostupných na českém trhu	13
3.4.	Klasifikace ústních roztoků pro výplachy dutiny ústní	14
3.4.1.	Klasifikace dle složení	14
3.4.1.1.	Roztoky přírodního původu	14
3.4.1.1.1.	Účinná látka sanguinarin	14
3.4.1.2.	Roztoky chemického původu	16
3.4.1.2.1.	Účinná látka chlorhexidin diglukonát	16
3.4.1.2.2.	Účinná látka triklosan	20
3.4.2.	Klasifikace dle obsahu fluoridů	21
3.4.2.1.	Roztoky chemického původu se zvýšeným obsahem fluoridů	22
3.4.2.2.	Roztoky neobsahující fluoridy	26
3.4.3.	Klasifikace dle účinku	28
3.4.3.1.	Roztoky proti xerostomii	28
3.4.3.2.	Roztoky proti halitoze	30
3.4.3.3.	Antibakteriální ústní vody	33
3.4.4.	Roztoky pro výplachy dutiny ústní určené pro děti	40
4.	PRAKTICKÁ ČÁST	44
4.1.	Materiál	44
4.2.	Metodika	44
4.3.	Výsledky	44
5.	DISKUSE	50
6.	ZÁVĚR	52
7.	SOUHRN	53
8.	SEZNAM LITERATURY	55
9.	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	57
9.1.	Seznam obrázků	57

9.2.	Seznam tabulek a grafů.....	60
10.	SEZNAM PŘÍLOH	61
11.	PŘÍLOHY	62

1. CÍL PRÁCE

Cíl teoretické části bakalářské práce spočívá v objasnění významu roztoků používaných pro výplachy dutiny ústní, jejich klasifikaci podle různých kritérií, a dále ve zdůraznění jejich nezastupitelnosti jakožto prostředků v péči o dutinu ústní.

Praktické část práce poukazuje na zkušenosti vybrané skupiny obyvatel s používáním ústních vod. Zjišťuje spokojenost či nespokojenost s užíváním těchto doplňkových prostředků ústní hygieny, zda je nabídka produktů na trhu dostatečná, cenově dostupná a dostatečně rozmanitá pro tuto skupinu. Dále se zaměřuje na zkušenosti této skupiny s užíváním konkrétních přípravků.

2. ÚVOD

Dentální hygiena a veškeré používané prostředky péče o dutinu ústní vedou k zachování orálního zdraví každého jedince. Péče o chrup je nedílnou součástí každodenní hygieny člověka. Bez dobré úrovně orálního zdraví nemůže být dosaženo zdraví celého organismu.

Roztoky pro výplachy dutiny ústní (tzv. ústní vody) napomáhají udržet zdravý chrup a dásně. Ústní vody jsou doplňkovými prostředky celkové ústní hygieny. Jejich pravidelné používání je prospěšné a současně navozují příjemný pocit v ústech. Proto mají své opodstatněné zastoupení v dentální hygieně.

Význam, působení ústních vod a jednotlivé přípravky používané v péči o dutinu ústní, jsou rekapitulovány v této bakalářské práci.

3. TEORETICKÁ ČÁST

3.1. Souhrn problematiky v odborné literatuře

Domácí ústní hygiena a náležitě používané prostředky péče o dutinu ústní by měly splňovat stejný cíl – zachování ústního zdraví každého jedince.

„Ústní (zubní) zdraví představuje stav plné normality a funkční výkonnosti zubů a jejich podpůrných struktur, jakož i okolních částí ústní dutiny, dále pak různých struktur souvisejících se žvýkáním a maxilofaciálním komplexem.“ (Kilian et al., 1999).

Udržení ústního zdraví především záleží na každém jedinci, na jeho snaze a trpělivosti. Používáním vhodných dentálních pomůcek lze péči o chrup výrazně usnadnit.

Z obecného hlediska dělíme dentální pomůcky na dvě základní skupiny – mechanické prostředky dentální hygieny a chemické látky.

Mechanické pomůcky zahrnují ruční zubní kartáčky, elektrické zubní kartáčky, mezizubní kartáčky, dentální vlákno (nit), mezizubní stimulatory a další.

Chemické prostředky tvoří roztoky, pasty, gely a prášky.

Roztoky pro výplachy dutiny ústní tvoří skupinu snadno aplikovatelných a zároveň účinných metod v rámci zachování již zmíněného tzv. ústního zdraví. Dle obsahových složek je lze rozdělit do dvou základních skupin, na roztoky přírodního – bylinného původu a na roztoky chemického původu. Další možné dělení je podle chemického složení, zda obsahují fluoridy, alkohol a další pomocné látky, či nikoliv. Také záleží, pro koho je přípravek primárně určen, proto tedy rozlišujeme ústní vody pro dospělé, či pro děti (5).

V současnosti se nejvíce používají ústní vody s obsahem chlorhexidinu, sanguinarinu, triklosanu, a dále pak ústní vody převážně s vyšším obsahem fluoru.

Chlorhexidin diglukonát je velmi účinné chemické dezinficiens a antiseptikum. Je velmi účinný při působení proti G^- a G^+ bakteriím. Používá se k dezinfekci kůže (i rukou), chirurgických nástrojů, sanitárních zařízení, podlah apod. a to v koncentraci 0,05 – 0,5%. Může vyvolat přecitlivělost. Nesmí přijít do kontaktu s okem a sliznicemi v neředěné formě (4).

V rámci stomatologie je to inhibitor zubního plaku a jediná látka, kterou lze dočasně nahradit klasické čištění zubním kartáčkem. Přípravky na bázi chlorhexidinu se používají zejména jak v prevenci, tak i v léčbě gingivitid (zánětu dásní), dále u pacientů s nemožností čistit chrup – imobilní pacient či stavy po stomatochirurgických výkonech – možné je jeho použití po dentální extrakci a tím předcházení vzniku suchého zubního lůžka a dalším možným komplikacím (5).

Zvláště účinné je použití chlorhexidinového gelu 0,2 % jako prevence vzniku alveolární ostitidy (zánětu kosti) po extrakci třetích molárů. Gel se aplikuje do extrakční rány po dobu jednoho týdne každých 12 hodin. Je též možné použít k výplachům roztok 0,12%. Je však dokázáno, že u pacientů, kteří užívali chlorhexidinový gel, bylo riziko vzniku alveolární ostitidy o 70% nižší, než u pacientů, kteří vyplachovali 0,12% roztokem (3).

Výplachové roztoky s obsahem účinného chlorhexidinu je možné používat po dobu 1 – 3 týdnů, záleží na koncentraci přípravku. Při dlouhodobém užívání, delším, než je doporučeno, vznikají nežádoucí účinky, projevující se jako hnědé skvrny na zubech a hřbetě jazyka, jsou možné poruchy vnímání chutě. Tyto účinky většinou samovolně vymizí po vysazení přípravku. Chlorhexidin lze též použít ve formě laku na zubní plošky – tzv. přímá aplikace (5).

Je důležité zmínit, že při užití ústních roztoků s obsahem chlorhexidinu by pacienti neměli používat zubní pastu s obsahem tzv. SLS (laurylsulfát sodný). Tato látka deaktivuje významný účinek chlorhexidinu (1).

Sanguinarin, další účinná látka, je antiseptikum a antiflogistikum přírodního rostlinného původu. Jedná se o alkaloid získávaný z rostliny *Chelidonium majus* (Vlaštovičník větší). U nás obecně rozšířený jako plevel.

Sanguinarin působí podobně jako chlorhexidin, ale jeho účinky jsou o něco slabší. Používaná koncentrace roztoku je obvykle 0,045 – 0,05 %. Toxicita sanguinarinu je nízká, ojediněle se mohou vyskytnout nežádoucí vedlejší účinky – hnědé zbarvení zubů. Toto přírodní antiseptikum může být součástí některých přípravků (zubní pasty, vody – řada Santoin) nebo se používá ve formě roztoku k výplachovým účelům (opět při gingivitidách a stavech omezujících provádět

ústní hygienu). Přípravky s obsahem této přírodní účinné látky však nenahrazují mechanické čištění chrupu (5).

Dále také zabraňuje rozvoji gingivitidy po subgingiválním odstranění zubního kamene. Pacient nejdříve vyplachuje roztokem chlorhexidinu 0,2% po dobu 2 týdnů, a poté přechází na méně dráždivý přípravek s obsahem sanguinarinu, kterým si pacient vyplachuje 2 – 3 měsíce (11).

Triklosan je antiseptická látka ze skupiny fenolových derivátů s bakteriostatickým, antimykotickým a antiflogistickým účinkem. Používá se dlouhodobě i jako dobře účinný chemický inhibitor zubního plaku, zejména v zubních pastách, méně často v ústních vodách (s obsahem 0,06 % a 0,15 % triklosanu). Velmi ojediněle je triklosan používán k terapii nemocí ústní sliznice, zejména recidivujících aft (10).

Byly též prováděny studie o vlivu triklosanu na mukositidu v dutině ústní u onkologických pacientů, a to v souvislosti s chemoterapií, či aktinoterapií. Ústní roztoky s obsahem triklosanu působí pozitivně - zlepšují pacientovu ústní hygienu a přináší určitou úlevu od bolesti. Triklosan obsažený v takovém ústním přípravku se projevil jako efektivní v souvislosti snížení vážnosti orální mukositidy, navozenou léčebným ozařováním pacienta. Je ale třeba dalších studií pro ověření tohoto tvrzení (9).

Triklosan je bílá pevná látka aromatického charakteru, málo rozpustná ve vodě, ale velmi dobře v organických rozpouštědlech (např. ethanol). Mimo zubní pasty a ústní vody je také součástí některých mýdel a čistících prostředků. Používá se jako podpůrný prostředek péče o dutinu ústní a nejsou známy kontraindikace, jež by ohrožovaly zdraví pacienta (5).

V další části práce se věnuji přehledu ústních vod, které je možné koupit na českém trhu, jejich působení a indikacím, případně kontraindikacím použití.

3.2. Použití ústních roztoků

Ústní roztoky, jak již bylo řečeno, jsou podpůrné chemické prostředky péče o orální zdraví jedince. Pro jejich optimální působení je však nutné detailně dodržovat doporučení pro správné užívání.

Ústní roztoky jsou zpravidla aplikovány formou výplachu úst jednou nebo dvakrát denně (dle návodu výrobce). Jedna dávka výplachu odpovídá asi 10 – 15 ml roztoku, který se ponechá v ústech po dobu asi 30 sekund. Poté je doporučeno roztok vyplivnout, nepolykat a ústa již nevyplachovat vodou. Pokud je ústní voda používána večer, nemá se po aplikaci pít ani jíst. Uchovávání roztoku se většinou neliší od jiných přípravků pro ústní hygienu – nemají se vystavovat přímému slunečnímu světlu, a je nutné je uchovávat v suchu. Po každém použití je nezbytné přípravek řádně uzavřít. Ne všichni pacienti si při zakoupení ústní vody nastudují přiložený návod na použití, je proto úkolem dentální hygienistky poučít je o správném užívání ústních vod.

3.3. Seznam ústních roztoků dostupných na českém trhu

Přípravky z řady:

Active	Listerine
Air - Lift	Logodent
Aloclair	Meridol
Alpa - dent	Octenidol
Altermed dentasil	Odol
Aqua fresh	Odol 3Dent
Beverly Hills Formula	Olimpex
BioRepair	Oral - B
Bioténe	Orbimed
Bioxtra	ParoDent
BlanX	Parodontax
Cleandent	Perl – a - Med
Coenzymax	Phyteneo
Colgate	PresiDENT
Curasept	RetarDex
Dentalux	Santo in
Dr. Landa	Sensodyne
Elmex	Signal
Fluora	Stoma Paradentol
GUM ProtectPlus	Stomaphyt
GUM Gingidex	Swissdent
GUM Paroex	Thymolin
GUM Original White	Thymox
GUM SensiVital	Vade mecum
Herbadent	Weleda
Jason	Xerostom
Kin	Yotuel
Lacalut	Žešen

V další části práce jsou prezentovány vybrané ústní roztoky z některých výše zmíněných řad, jenž se jeví jako nejčastěji používané v české populaci. Ústní vody ze seznamu zvýrazněné tučně jsou dále popsány v teoretické části práce.

U každého ústního roztoku je uvedena indikační skupina, charakteristika, účinné látky, indikace a kontraindikace, jeho použití, dále nežádoucí účinky (pokud jsou známé), a způsob uchovávání přípravku.

3.4. Klasifikace ústních roztoků pro výplachy dutiny ústní

Ústní roztoky je možné klasifikovat dle několika hledisek. Podstatné je dělení přípravků dle původu (přírodního, chemického), dále dle obsažených účinných látek či léčebného účinku.

3.4.1. Klasifikace dle složení

3.4.1.1. Roztoky přírodního původu

Léčivé přípravky přírodního původu jsou všeobecně známy již po mnoha staletí a díky svému osvědčenému působení jsou stále s oblibou používány i dnes v 21. století.

3.4.1.1.1. Účinná látka sanguinarin

Popis účinné látky viz kapitola 3.1..

Santoin ústní voda

Indikační skupina:

Stomatologikum, antiflogistikum.

Charakteristika:

Ústní voda s antibakteriálním účinkem vhodná ke každodennímu použití. Přípravek obsahuje přírodní léčivé látky, které příznivě ovlivňují stav dásní a omezují tvorbu zubního plaku.

Účinné látky:

Sanguinarin (alkaloid), chelerythrin (alkaloid), allantoin. Obsahuje alkohol. Neobsahuje fluoridy.

Indikace:

Prevence zánětu dásní.

Kontraindikace:

Nejsou známy.

Použití:

Výplach úst dvakrát denně po vyčištění zubů po dobu 30 sekund množstvím asi 10 ml ústní vody. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

200 ml.

Obr. č.1: Ústní voda Santoin

Zdroj: http://www.klubzdravi.cz/produkty/UU_41.aspx

3.4.1.2. Roztoky chemického původu

3.4.1.2.1. Účinná látka chlorhexidin diglukonát

Popis účinné látky viz kapitola 3.1..

Curasept ústní výplach (0,05% CHX)

Indikační skupina:

Stomatologikum, antiseptikum, dezinficiens.

Charakteristika:

Antibakteriální ústní voda účinně omezující tvorbu zubního plaku a množení bakterií, s přidanými fluoridy pro dlouhodobou prevenci zubního kazu.

Účinné látky:

Chlorhexidin diglukonát, fluorid sodný (0,05% F⁻), xylitol, ADS – antidiscolorant systém (zamezení vzniku nežádoucího zbarvení zubů a měkkých tkání).

Neobsahuje alkohol.

Indikace:

Dlouhodobá prevence tvorby zubního plaku a vzniku zubního kazu (např. u fixního ortodontického aparátu).

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 6 let.

Použití:

Výplach 1 polévkové lžice dvakrát denně po jídle.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

200 ml, 900 ml.

Obr. č. 2: Curasept ústní výplach 0,05%

Zdroj: <http://www.nazuby.cz/detail/Curasept-ADS-205-ustni-voda-0-05-procent-CHX-200-ml?categoryId=20>

Curasept ústní výplach (0,12% CHX)

Indikační skupina:

Stomatologikum, antiseptikum, dezinficiens.

Charakteristika:

Antibakteriální ústní voda účinně omezující tvorbu zubního plaku a množení bakterií, krátkodobé užití (2 – 3 týdny) bez přidaných fluoridů.

Účinné látky:

Chlorhexidin diglukonát, xylitol, ADS – antidiscolorant systém (zamezení vzniku nežádoucího zbarvení zubů a měkkých tkání). Neobsahuje alkohol a fluoridy.

Indikace:

Doplňková léčba při gingivitidě, parodontitidě, užití před a po stomatochirurgických zákrocích v ústech, omezuje vznik pooperačních komplikací.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 6 let.

Použití:

Výplach 1 polévkové lžice dvakrát denně po jídle po dobu max. 3 týdnů.

Nežádoucí účinky:

Při použití déle než 3 týdny vznik hnědého zbarvení jazyka a zubů. Nežádoucí účinky vymizí po přerušení užívání přípravku.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

200 ml, 900 ml.

Obr. č. 3: Curasept ústní výplach 0,12%

Zdroj: <http://www.nazuby.cz/detail/Curasept-ADS-212-ustni-voda-0-12-procent-CHX-200-ml?categoryId=23>

Curasept ústní výplach (0,2%)

Indikační skupina:

Stomatologikum, antiseptikum, dezinficiens.

Charakteristika:

Antibakteriální ústní voda účinně omezující tvorbu zubního plaku a množení bakterií, pro akutní intenzivní aplikaci (1 – 2 týdny) bez přidaných fluoridů.

Účinné látky:

Chlorhexidin diglukonát, xylitol, ADS – antidiscolorant systém (zamezení vzniku nežádoucího zbarvení zubů a měkkých tkání). Neobsahuje alkohol a fluoridy.

Indikace:

Doplnková léčba při gingivitidě, parodontitidě, užití před a po stomatochirurgických zákrocích v dutině ústní, určeno k prevenci pooperačních komplikací. Roztok zabraňuje vzniku zubního plaku v případě silně omezené mechanické ústní hygieny.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 6 let.

Použití:

Výplach 1 polévkové lžice dvakrát denně po jídle po dobu max. 2 týdnů.

Nežádoucí účinky:

Při použití déle než 2 týdny vznik hnědého zbarvení jazyka a zubů. Nežádoucí účinky vymizí po přerušení užívání přípravku.

Uchovávaní:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

200 ml, 900 ml.

Obr. č. 4: Curasept ústní výplach 0,2%

Zdroj: <http://www.neconazub.cz/svezi-dech/ustni-vody/194-curasept-ads-220-200-ml-ustni-voda-k-intenzivnimu-pouziti.html>

3.4.1.2.2. Účinná látka triklosan

Popis účinné látky viz kapitola 3.1..

Sensodyne ústní voda

Indikační skupina:

Stomatologikum.

Charakteristika:

Ústní voda, která napomáhá omezení bolesti vnímavých citlivých zubů a jejich krčků. Chrání před zubním kazem a inhibuje tvorbu zubního plaku.

Účinné látky:

Fluorid sodný (250 ppm F⁻), chlorid draselný, triklosan, cetylpyridinium chlorid.

Obsahuje alkohol.

Indikace:

Přípravek je vhodný k péči o citlivé zuby a odhalené zubní krčky a dále jako prevence zubního kazu.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 6 let.

Použití:

Výplach úst jednou denně po vyčištění zubů po dobu 30 sekund množstvím asi 10 ml ústní vody. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít

Balení:

300 ml.

Obr. č. 5: Ústní voda Sensodyne

Zdroj: <http://www.nazuby.cz/detail/Sensodyne-ustni-voda-300-ml>

3.4.2. Klasifikace dle obsahu fluoridů

Ústní vody jsou často klasifikovány dle obsahu účinných látek, v této kapitole se zaměříme na fluoridy. Existují přípravky s různým obsahem fluoridů, některé ústní roztoky žádné fluoridy neobsahují.

Fluoridy jsou chemické sloučeniny – soli kyseliny fluorovodíkové (HF), jež ve své molekule obsahují záporně nabitě anionty F^- . Nejčastější účinné látky v ústních roztocích jsou fluorid sodný (NaF), fluorid cínatý (SnF_2), monofluorofosforečnany a aminfluoridy.

Přípravky s obsahem fluoridů mají při pravidelném používání pozitivní vliv na orální zdraví jedince. V prevenci zubního kazu mají sloučeniny fluoru velmi významnou roli a uplatňují se následujícím způsobem:

- Fluoridový iont se zabudovává do základních stavebních kamenů skloviny (krystalů hydroxyapatitu), a činí je tak odolnější vůči působení kyselin.
- Fluoridový iont výrazně zpomaluje pochody demineralizační a naopak velmi posiluje remineralizaci tvrdých zubních tkání.
- Fluoridový iont působí na mikroorganismy zubního plaku - zpomaluje jejich metabolismus (6).

Vysoká koncentrace fluoridových iontů tedy dlouhodobě snižuje možnost vzniku zubního kazu.

Způsoby přívodu fluoru do lidského organismu:

- Endogenní způsob – fluoridace pitné vody a soli, podávání fluoridových tablet
- Exogenní způsob – použití zubních past, výplachů, gelů, laků (6).

Ústní vody bez obsahu fluoridů jsou většinou vyráběny jako přípravky přírodního (bylinného) původu. Jejich účinek je antiseptický, antiflogistický a desinfekční.

3.4.2.1. *Roztoky chemického původu se zvýšeným obsahem fluoridů*

Elmex ústní voda

Indikační skupina:

Stomatologikum.

Charakteristika:

Ústní voda podporující mineralizaci zubní skloviny v počátečních stádiích jejího odvápnění a chrání zuby před vznikem zubního kazu. Ochrana je efektivní a dlouhotrvající. Přispívá k zachování přirozené rovnováhy ústní mikroflóry.

Účinné látky:

Aminfluorid O laflur (250 ppm F⁻). Neobsahuje alkohol.

Indikace:

Užití jako dodatečná prevence zubního kazu. Zvláště vhodné pro pacienty s fixním ortodontickým aparátem či zubní náhradou.

Kontraindikace:

Není určeno pro děti do 6 let.

Použití:

Výplach úst jednou denně po vyčištění zubů po dobu 30 sekund množstvím asi 10 ml ústní vody. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

400 ml.

Obr. č. 6: Ústní voda Elmex

Zdroj: http://www.lekarnaparizska.cz/elmex-ustni-voda-p-200.html?cPath=470_204_209

Elmex sensitive plus ústní voda

Indikační skupina:

Stomatologikum.

Charakteristika:

Ústní voda chrání před kazivostí zubních krčků a pomáhá při přecitlivělosti zubů. Doplnková péče k dennímu čištění zubů. Přispívá k zachování přirozené rovnováhy ústní mikroflóry.

Účinné látky:

Aminfluorid Olaflur a fluorid draselný (250 ppm F⁻). Neobsahuje alkohol.

Indikace:

Užití jako dodatečná prevence zubního kazu, snížení přecitlivělosti zubních krčků na externí podněty (horké, studené, kyselé, sladké).

Kontraindikace:

Není určeno pro děti do 6 let.

Použití:

Výplach úst jednou nebo dvakrát (velmi citlivé zuby) denně po vyčištění zubů po dobu 30 sekund množstvím asi 10 ml ústní vody. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

400 ml.

Obr. č. 7: Ústní voda Elmex sensitive plus

Zdroj: <http://www.neconazub.cz/svezi-dech/ustni-vody/34-elmex-sensitive-ustni-voda-400ml-snizuje-citlivost-zubu.html>

Elmex erosion protection ústní voda

Indikační skupina:

Stomatologikum.

Charakteristika:

Ústní voda chrání před ztrátou zubní skloviny, posiluje zubní sklovinu a zvyšuje její odolnost před účinky erozivních kyselin z potravy, nápojů, či ze žaludku (chronické zvracení – např. bulimie). Současně působí jako ochrana před zubním kazem. Doplnková péče k dennímu čištění zubů. Přispívá k zachování přirozené rovnováhy ústní mikroflóry.

Účinné látky:

Aminfluorid Olaflur (125 ppm F⁻), fluorid sodný (375 ppm F⁻), chlorid cínatý. Neobsahuje alkohol.

Indikace:

Prevence narušení (eroze) zubní skloviny a dodatečná prevence zubního kazu.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 12 let.

Použití:

Výplach úst jednou denně po vyčištění zubů po dobu 30 sekund množstvím asi 10 ml ústní vody. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

400 ml.

Obr. č. 8: Ústní voda Elmex erosion protection

Zdroj: <http://www.nazuby.cz/detail/Elmex-Erosion-ustni-voda-400ml>

Meridol ústní voda

Indikační skupina:

Stomatologikum.

Charakteristika:

Ústní voda, podporující regeneraci dásní, které jsou podrážděné. Napomáhá předcházení vzniku zánětu a krvácení, pokud již zánět dásní vznikl, výrazně urychluje proces hojení. Přispívá k zachování přirozené rovnováhy ústní mikroflóry.

Účinné látky:

Aminfluorid O laflur, fluorid cínatý (250 ppm F⁻). Neobsahuje alkohol.

Indikace:

Ochrana před vznikem zánětu dásní či jako doplňková léčba zánětu, a dodatečná prevence zubního kazu.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 6 let.

Použití:

Výplach úst jednou denně po vyčištění zubů po dobu 60 sekund množstvím asi 15 ml ústní vody. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

400 ml.

Obr. č. 9: Ústní voda Meridol

Zdroj: <http://www.nazuby.cz/detail/Meridol-ustni-voda-400-ml>

3.4.2.2. *Roztoky neobsahující fluoridy*

Stoma Paradentol ústní voda

Indikační skupina:

Stomatologikum, antiseptikum.

Charakteristika:

Antiseptická ústní voda s obsahem Tea Tree Oil a bylinných výtažků působící hojivě a protizánětlivě. Vhodné k doplňkové léčbě podrážděných dásní a při prvních projevech parodontitis. Omezuje růst zubního plaku a zanechává svěží dech.

Účinné látky:

Cetylpyridinium chlorid (0,025%), Tea Tree Oil (0,01%), výtažek z řepíku lékařského (0,01%). Neobsahuje fluoridy.

Indikace:

Doplňková léčba podrážděných dásní a při prvních projevech parodontitis.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 6 let.

Použití:

Výplach úst dvakrát denně po vyčištění zubů po dobu 30 sekund množstvím asi 15 ml ústní vody. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou. Po výplachu se doporučuje asi 30 minut nejíst a nepít.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávaní:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

50 ml, 250 ml.

Obr. č. 10: Ústní voda Stoma Paradentol

Zdroj: <http://eshop.lekarnakuklik.cz/dnn/image?id=21253>

Logodent ústní voda - koncentrát

Indikační skupina:

Stomatologikum, desinficiens.

Charakteristika:

Bylinná ústní voda s obsahem přírodních látek určena k doplňkové léčbě podrážděných dásní a při prvních projevech parodontitis. Zanechává svěží dech.

Účinné látky:

Výtažek ze šalvěje lékařské, myrha (pryskyřice), propolis, éterické oleje. Obsahuje alkohol (vinný líc). Neobsahuje fluoridy.

Indikace:

Doplňková léčba podrážděných dásní a při prvních projevech parodontitis.

Kontraindikace:

Nejsou známy.

Použití:

4 – 10 kapek roztoku nakapat do sklenice vody a vyplachovat (ideálně dvakrát denně). Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávaní:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

50 ml.

Obr. č. 11: Ústní voda Logodent - koncentrát

Zdroj: <http://ustne-vody.heureka.sk/logona-logodent-bylinna-ustna-voda/>

3.4.3. Klasifikace dle účinku

I účinek jednotlivých ústních vod se liší. Kromě roztoků zabraňujících vzniku zubního kazu a udržujících dobrý stav dásní (viz kapitola 3.4.2) existují přípravky indikované za specifických situacích, např. při xerostomii a halitóze. Na trhu jsou i ústní vody s antibakteriálním účinkem.

3.4.3.1. *Roztoky proti xerostomii*

Xerostomie je pojem označující sníženou produkci slin. Příčiny vzniku xerostomie jsou různé. Například to může to být některé z onemocnění, jako je diabetes mellitus, revmatoidní artritida, AIDS, Sjögrenův syndrom, či různá nádorová a zánětlivá onemocnění slinných žláz. Dále stavy po chemoterapii, radioterapii, hormonální změny či dokonce chronický stres. Při dlouhodobém užívání některých farmak (např. antihypertenziva, antihistaminika, cytostatika, diuretika, psychofarmaka) je též možnost vzniku xerostomie jako nežádoucího efektu léčby jedince.

Ochranná a remineralizační funkce sliny je výrazně snížena. Důsledkem je zvýšené osídlení dutiny ústní kariogenními mikroorganismy. V takovém kariogenním prostředí velmi rychle dochází ke vzniku a následné progresi zubního kazu (2).

Bioxtra ústní voda

Indikační skupina:

Stomatologikum.

Charakteristika:

Ústní voda určena k péči o suchou a citlivou dutinu ústní. Vhodná k používání u pacientů se sníženou sekrecí slin. Speciální složení přípravku upravuje vlastnosti sliny tak, aby došlo k zachování přirozené rovnováhy ústní mikroflóry.

Účinné látky:

Slinné enzymy – lactoferin, lysozym, laktoperoxidáza,

Monofluorfosfát sodný (1500 ppm F⁻), kalcium, vitamíny, esenciální oleje.

Neobsahuje alkohol.

Indikace:

Užití při potížích s tvorbou slin (nejčastěji způsobenou určitými léky), pacienti po chemoterapii, radioterapii, či s diabetem. Přípravek též vhodný jako ochrana před vznikem zubního kazu.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 6 let.

Použití:

Výplach úst dvakrát denně po vyčištění zubů po dobu 60 sekund množstvím asi 15 ml ústní vody. A dále během dne ke osvěžení a zvlhčení úst. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

250 ml

Obr. č. 12: Ústní voda Bioxtra

Zdroj: http://www.beauty-eshop.cz/katalog/pece-o-zuby_49/pece-o-sucha-usta

3.4.3.2. *Roztoky proti halitoze*

Pojem halitosis je definován jako vydechování nepříjemného či silně zapáchajícího vzduchu, bez rozlišení, zda je příčina tohoto zápachu v ústech nebo v jiné části těla. Pojem zápach z úst je termín úzce specifikovaný, užívaný pro halitozu, kdy příčina se nachází přímo v dutině ústní. Nejčastěji způsobují zápach z úst bakterie, jejichž produktem jsou těkavé sloučeniny síry (VSC – volatile sulphur compounds). Pacienti s tímto problémem jsou proto velice často společensky omezeni. Dle příčiny je třeba odborné a kompetentní pomoci zubního lékaře či jiného specialisty (8).

Meridol HALITOSIS ústní voda

Indikační skupina:

Stomatologikum.

Charakteristika:

Ústní voda, poskytující účinnou ochranu před zápachem z úst. Obsahové složky neutralizují těkavé senné sloučeniny, jenž způsobují zápach a které jsou produktem bakterií v dutině ústní. Vhodná k dlouhodobému používání. Přispívá k zachování přirozené rovnováhy ústní mikroflóry.

Účinné látky:

Aminfluorid Olaflur, fluorid cínatý (250 ppm F⁻), laktát zinečnatý. Neobsahuje alkohol.

Indikace:

Ochrana před vznikem zápachu z úst či jako doplňková léčba již stávajícího problému, a dodatečná prevence zubního kazu.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 6 let.

Použití:

Výplach úst jednou nebo dvakrát denně po vyčištění zubů po dobu 60 sekund množstvím asi 15 ml ústní vody. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

100 ml, 400 ml.

Obr. č. 13: Ústní voda Meridol HALITOSIS

Zdroj: <http://www.lberanova.cz/store/department-1-1-ustni-vody.html>

RetarDex ústní voda

Indikační skupina:

Stomatologikum.

Charakteristika:

Přípravek určený k eliminaci sirných sloučenin zodpovědných za vznik „špatného dechu“.

Účinné látky:

Mono fluorfosfát sodný (230 ppm F⁻), oxid chloričitý (ClO₂). Neobsahuje alkohol.

Indikace:

Ochrana před vznikem zápachu z úst či jako doplňková léčba již stávajícího problému. Prevence zubního kazu.

Kontraindikace:

Nejsou známy.

Použití:

Výplach úst jednou nebo dvakrát denně po vyčištění zubů po dobu 60 sekund množstvím asi 15 ml ústní vody. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávaní:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

100 ml, 250 ml, 500 ml.

Obr. č. 14: Ústní voda Retar dex

Zdroj: http://www.beauty-eshop.cz/katalog/pece-o-zuby_49/svezi-dech/_radit=dop/_smer=d

3.4.3.2. *Antibakteriální ústní vody*

Jako antibakteriální (antiseptický) přípravek označujeme takový, jehož účinek je bakteriostatický (zamezení růstu a množení bakterií), či baktericidní (usmrcení bakterií). Optimální složení antibakteriálních látek v ústní vodě nesmí narušit přirozenou fyziologickou floru v dutině ústní. Nejznámější antiseptickou složkou používanou jako přísadu do ústních roztoků je chlorhexidin diglukonát, dále např. chlorid sodný. Pro ostatní účely se jako antiseptika využívá např. peroxid vodíku, jod, kyselina boritá, alkoholy, či sloučeniny fenolu.

Již zmíněné přípravky:

- Santoin
- Ústní vody z řady Curasept
- Stoma Paradentol

Ústní vody z řady Listerine

Indikační skupina:

Stomatologikum, antiseptikum.

Charakteristika:

Antiseptické ústní vody, zajišťující dlouhodobou ochranu před zubním povlakem, ničí bakterie přítomné v dutině ústní a zanechávají svěží dech.

Účinné látky:

Směs silic – menthol, thymol, eucalyptol, methylsalicylát. Obsahují alkohol.

Indikace:

Vhodné pro doplňkovou péči o dutinu ústní, prevence zubního kazu, po stomatochirurgických a implantologických výkonech, u pacientů s fixním ortodontickým aparátem.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 12 let.

Použití:

Výplach úst dvakrát denně ráno a večer po vyčištění zubů množstvím 20 ml po dobu 30 vteřin. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Možný případný výskyt silného pálení úst po použití přípravku.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

250 ml, 500 ml.

Druhy přípravků:

Listerine - Ochrana zubů a dásní (Freshmint)

Obsah NaF (100 ppm F⁻).

Prevence zubního kazu.

K zakoupení v lékárnách, ve vybraných stomatologických ordinacích a prodejnách dentální hygieny.

Obr. č. 15: Ústní voda Listerine – Ochrana zubů a dásní

Zdroj:

<http://www.neconazub.cz/svezi-dech/ustni-vody/68-listerine-freshmint-250-ml-ochrana-zubu-a-dasni.html>

Listerine Total Care

Obsah NaF a ZnCl₂ (100 ppm F⁻).

Prevence zubního kazu a ochrana před vznikem zubního kamene.

K zakoupení v lékárnách, ve vybraných stomatologických ordinacích a prodejnách dentální hygieny.

Obr. č. 16: Ústní voda Listerine Total Care

Zdroj: <http://www.nazuby.cz/detail/Listerine-Total-Care-ustni-voda-250-ml>

Listerine Total Care Sensitive

Obsah NaF (100 ppm F⁻), bez obsahu ZnCl₂

Prevence zubního kazu a doplňková péče o citlivé zuby. Možnost zakoupení přes internetovou lékárnu. Ve specializovaných prodejnách dentální hygieny není zboží zatím dostupné.

Obr. č. 17: Ústní voda Listerine Total Care Sensitive

Zdroj:
<http://www.binbin.net/compare/Listerine-Total-Care-Sensitive-500ml.htm>

Listerine Total Care Enamel Guard

Obsah NaF (225 ppm F⁻), bez obsahu ZnCl₂

Prevence zubního kazu a komplexní ochrana zubní skloviny díky zvýšenému obsahu fluoridů. Možnost zakoupení přes internetovou lékárnu. Ve specializovaných prodejnách dentální hygieny není zboží zatím dostupné.

Obr. č. 18: Ústní voda Listerine Total Care Enamel Guard

Zdroj:
<http://www.listerine.co.uk/view-the-product-range>

Listerine Stay White

Obsah ZnCl₂. Ochrana před vznikem zubního kamene a udržení přirozeně bílého chrupu. K zakoupení v lékárnách, ve vybraných stomatologických ordinacích, prodejnách dentální hygieny, v drogeriích a supermarketech.

Obr. č. 19: Ústní voda Listerine Stay White

Zdroj:
http://www.neconazub.cz/images_zbozi/238_1_small.jpg

Listerine Freshburst

Neobsahuje fluoridy. K zakoupení v drogeriích, supermarketech či hypermarketech.

**Obr. č. 20: Ústní voda
Listerine Freshburst**

Zdroj:
<http://www.akcniceny.cz/detail/listerine-820094/>

Listerine Coolmint.

Neobsahuje fluoridy. Máťová příchut'. K zakoupení v drogeriích, supermarketech či hypermarketech.

**Obr. č. 21: Ústní voda
Listerine Coolmint**

Zdroj: <http://www.nazuby.cz/detail/Listerine-Coolmint-ustni-voda-500-ml>

Listerine Coolcitrus

Neobsahuje fluoridy. Jemná příchut' citrusových plodů. K zakoupení v drogeriích, supermarketech či hypermarketech a také v prodejnách dentální hygieny.

**Obr. č. 22: Ústní voda
Listerine Coolcitrus**

Zdroj:
<http://www.nazuby.cz/detail/Listerine-Cool-Citrus-ustni-voda-250-ml>

Ústní vody z řady Herbadent

Přípravky z řady Herbadent je možno dle svých obsahových látek též zařadit do kategorie „roztoky přírodního původu“.

Herbadent ústní voda – koncentrát

Indikační skupina:

Stomatologikum, antiseptikum, dezinficiens.

Charakteristika:

Bylinný přípravek vhodný k péči o dásně a sliznici dutiny ústní formou výplachů.

Též je možné použít jako desinficiens úst v době chřipek a nachlazení.

Účinné látky:

Směsi bylin – řepík, heřmánek, nátržník, šalvěj.

Silice z máty, fenyklu, hřebíčku.

Neobsahuje fluoridy.

Indikace:

Prevence zánětu dásní a parodontozy.

Kontraindikace:

Nejsou známy.

Použití:

Přípravek se ředí vodou v poměru 1:10 před vlastním výplachem. Doporučuje se používat dvakrát denně ráno a večer. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávaní:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

200 ml.

Obr. č. 23: Ústní voda Herbadent - koncentrát

Zdroj: http://www.herbavera.cz/vyrobky/aura_medical/aura_medical.html

Herbadent ústní voda

Indikační skupina:

Stomatologikum, antiseptikum, dezinficiens.

Charakteristika:

Bylinná ústní voda vhodná ke každodennímu udržování ústní hygieny.

Účinné látky:

Směsi bylin – řepík, heřmánek, nátržník, šalvěj.

Silice z máty, fenyklu, hřebíčku.

Neobsahuje fluoridy.

Indikace:

Prevence zánětu dásní a parodontozy.

Kontraindikace:

Nejsou známy.

Použití:

Výplach úst dvakrát denně ráno a večer po vyčištění chrupu množstvím asi 15 ml po dobu 30 – 60 vteřin. Nepolykat, ústa nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávaní:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

300 ml.

Obr. č. 24: Ústní voda Herbadent

Zdroj: <http://www.herbadent-dental.cz/>

3.4.4. Roztoky pro výplachy dutiny ústní určené pro děti

Ústní přípravky určené pro děti jsou specifické ve svém obsahovém zastoupení fluoridů. Zpravidla obsahují nižší obsah F^- než ústní přípravky pro dospělé.

Z důvodu možného rizika vzniku fluorózy je doporučeno používání ústních roztoků většinou od 5 - 6 let věku, kdy dítě je schopno bezpečně vyplachovat ústa a je tedy omezen nadbytečný přívod fluoridu polknutím.

Odol 3 dent pro děti

Indikační skupina:

Stomatologikum.

Charakteristika:

Ústní voda určená pro děti od 5 let věku. Vhodná ke každodenní péči o dětský chrup. Má jemnou ovocnou příchut'.

Účinné látky:

Aminfluorid Olaflur, fluorid sodný (250 ppm F^-), cetylpyridinium chlorid. Neobsahuje alkohol.

Indikace:

Prevence zubního kazu.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 5 let.

Použití:

Výplach úst dvakrát denně ráno a večer po vyčištění chrupu množstvím asi 10 ml po dobu 60 vteřin. Kontrolovat dítě, zda přípravek nepolyká. Ústa již nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávání:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

250 ml.

Obr. č. 25: Ústní voda Odol 3 dent pro děti

Zdroj: <http://www.nazuby.cz/detail/Odol3dent-krtecek-detska-ustni-voda-250-ml>

Listerine Smart Rinse

Indikační skupina:

Stomatologikum.

Charakteristika:

Ústní voda určená dětem od 6 – 12 let ke každodenní péči o dutinu ústní. Možnost výběru mezi malinovo – jahodovou nebo lehce mátovou příchutí. K zakoupení v lékárnách, vybraných stomatologických ordinancích a prodejnách dentální hygieny.

Účinné látky:

Fluorid sodný (100 ppm F⁻), cetylpyridinium chlorid. Neobsahuje alkohol a sacharidové složky.

Indikace:

Prevence zubního kazu.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 6 let.

Použití:

Výplach úst dvakrát denně ráno a večer po vyčištění chrupu množstvím asi 10 ml po dobu 60 vteřin. Kontrolovat dítě, zda přípravek nepolyká. Ústa již nevyplachovat vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávaní:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

250 ml.

Obr. č. 26: Ústní voda Listerine Smart Rinse

Zdroj: http://www.dentalshop.co.uk/acatalog/Listerine_Smart_Rinse_For_Kids.html

Vademecum Junior 2 v 1

Indikační skupina:

Stomatologikum.

Charakteristika:

Mimořádný přípravek určený dětem od 6 let, který je kombinací zubní pasty a ústní vody. Pro každodenní péči o chrup. Tekutá konzistence přípravku snadno pronikne i do obtížně přístupných míst. Jemná jahodová příchut'.

Účinné látky:

Fluorid sodný (1000 ppm F⁻). Neobsahuje sacharidy.

Indikace:

Prevence zubního kazu.

Kontraindikace:

Nevhodné pro děti do 6 let.

Použití:

Použití přípravku ráno a večer podobně jako u zubní pasty – nanést na kartáček. Kontrolovat dítě, zda přípravek nepolyká. Po vyčištění ústa krátce vypláchnout vodou.

Nežádoucí účinky:

Nejsou známy.

Uchovávaní:

Chránit před světlem a teplem, uchovávat v suchu. Po každém použití láhev uzavřít.

Balení:

75 ml.

**Obr. č. 27: Vademecum Junior
2 v 1**

Zdroj: http://www.loctite.sk/cps/rde/xchg/henkel_sks/hs.xsl/2008-4377_3138_SKS_HTML.htm

4. PRAKTICKÁ ČÁST

4.1. Materiál

Jako sledovaný soubor bakalářské práce byla vybrána věková skupina 15 – 30 let (muži + ženy). Jednalo se především o studenty lékařských fakult, a to konkrétně 3. LF UK a 1. LF UK.

4.2. Metodika

Metodika praktické části bakalářské práce spočívala v provedení dotazníkové studie (celkem 60 dotazníků). Tento dotazník obsahuje 17 otázek cíleně tázaných na problematiku ústních roztoků. Zpracované výsledky jsou zaznamenány do tabulek a grafů. Získaná data byla vyhodnocena anonymně. Vzorová dotazníková studie je uvedena na konci práce v příloze. (viz kapitola 11).

4.3. Výsledky

Tabulka 1: Souhrnné výsledky 17 otázek dotazníkové studie týkajících se problematiky ústních roztoků. Uvádí počet respondentů, kteří na jednotlivé otázky odpověděli ano či ne, případně a,b,c a žena či muž.

číslo otázky	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
celkem		a = 5															
ano	Ž = 48	b = 43	11	39	59	16	18	26	22	17	45	47	23	15	48	55	0
ne	M = 12	c = 12	49	21	1	44	42	34	38	43	15	13	37	45	12	5	60

Dotazníková studie:

Otázka č. 1 a) muž b) žena

V mém souboru bylo 48 žen (80 %), a 12 mužů (20 %).

Otázka č. 2 Věk a) 15-20 let b) 20-25 let c) 25-30 let

Soubor se skládal z 5 jedinců z věkového rozpětí 15 – 20 let (8 %), 43 jedinců z věk. rozpětí 20 – 25 let (20 %), a 12 z věk. rozpětí 25 – 30 let (72 %).

Otázka č. 3 *Myslíte si, že je pravidelné užívání ústní vody stejně účinné jako čištění chrupu kartáčkem?*

11 dotázaných (18 %) se domnívá, že pravidelné užívání ústní vody je stejně účinné jako čištění chrupu kartáčkem. 49 dotázaných (82 %) si myslí opak.

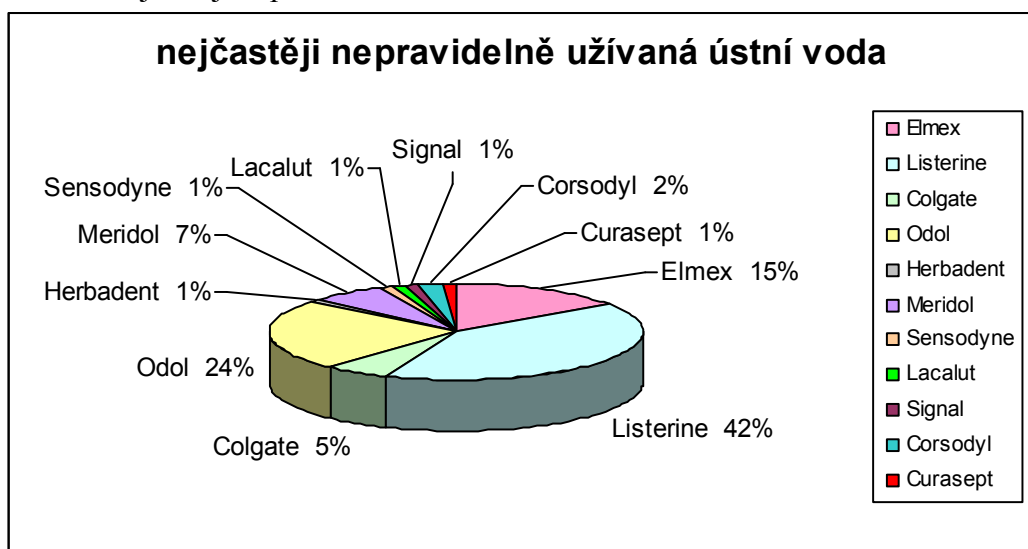
Otázka č. 4 *Myslíte si, že pravidelné vyplachování ústní vodou dokáže zabránit vzniku zubního kazu?*

39 dotázaných (65 %) se domnívá, že pravidelné vyplachování ústní vodou dokáže zabránit vzniku zubního kazu. 21 dotázaných (35 %) si toto nemyslí.

Otázka č. 5 *Použil(a) jste někdy po vyčištění svého chrupu nějakou ústní vodu? Pokud si pamatujete, napište název.*

59 dotázaných (98 %) někdy použilo po vyčištění chrupu určitou ústní vodu. 1 jedinec (2 %) uvedl, že ústní vodu nikdy nepoužil. Nejčastěji nepravdělně používaná ústní voda je Listerine 42%, dále Odol 24% a Elmex 15%. Podrobný přehled o tom, kterou ústní vodu respondenti používají viz graf 1 a tabulka 2 (kapitola 11).

Graf 1: Nejčastěji nepravdělně užívaná ústní voda

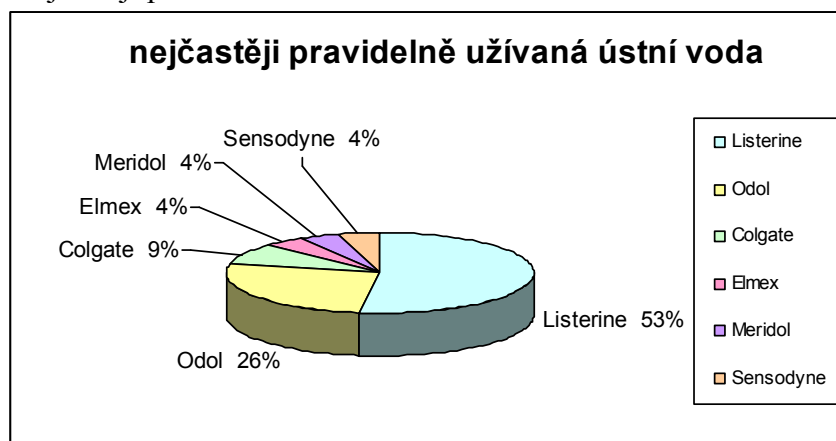
Otázka č. 6 *Používáte ústní vodu pravidelně po každém čištění chrupu? Pokud odpovídáte „ano“*

- Napište název přípravku (může být i více přípravků)*
- Jak dlouho užíváte tento přípravek?*
 - 0-2 roky*
 - 2-5 let*
 - 5-10 let*
 - déle*
- Jste spokojen(a) s tímto přípravkem? (pokud ne, napište důvod)*

16 dotázaných (27 %) používá pravidelně po každém čištění chrupu ústní vodu, 44 jedinců (73 %) pravidelně ústní vodu nepoužívá. Nejčastěji pravidelně používaná ústní voda byl Listerine (53%), dále Odol (26%) a Colgate (9%).

Elmex, Meridol a Sensodyne jsou zastoupeny 4% uživateli. Podrobné výsledky viz graf 2 a tabulka 3.

Graf 2: Nejčastěji pravidelně užívaná ústní voda

Tabulka 3: Nejčastěji pravidelně užívaná ústní voda

ad ot. 6	rozšiřující otázka			
číslo dotazníku	a)	b)	c)	d)
2	1	a)	1	1
3	1	b)	1	1
5	1	c)	1	1
9	1			
	1	a)	1	0
10	1			
	1			
	1	b)	1	1
12	1	b)	1	1
14	1	a)	1	1
15	1	b)	1	1
17	1	a)	1	0
27	1			
	1			
	1	a)	1	1
28	1	a)	1	0
39	1	b)	1	1
42	1			
	1	a)	1	1
53	1	a)	1	1
57	1			
	1	a)	1	0
59	1	b)	1	1
součet	23	a) = 9	16	12
		b) = 6	0	4
		c) = 1		

Listerine	12
Odol	6
Colgate	2
Elmex	1
Meridol	1
Sensodyne	1

Otázka č. 7 Zaměřil(a) jste se někdy při koupi ústní vody na obsahové složení?

18 dotázaných jedinců (30 %) se někdy při koupi ústní vody zaměřili na obsahové složení přípravku, 42 dotázaných (70 %) nikoliv.

Otázka č. 8 Víte, že některé přípravky neobsahují látky účinné v boji proti zubnímu kazu?

26 dotázaných jedinců (43 %) ví, že některé ústní přípravky vždy neobsahují účinné látky působící proti zubnímu kazu, 34 dotázaných (57 %) tuto skutečnost netuší.

Otázka č. 9 Víte, jaké chemické látky (sloučeniny) zabraňují vzniku zubnímu kazu? Pokud víte, napište:

22 dotázaných jedinců (37 %) ví, jaké sloučeniny obsažené v ústním přípravku zabraňují vzniku zubního kazu (sloučeniny fluoru – fluoridy), 38 dotázaných (63 %) netuší.

Otázka č. 10 Použil(a) jste někdy ústní roztok pouze přírodního (bylinného) charakteru?

17 dotázaných jedinců (28 %) někdy použili bylinný ústní roztok, 43 dotázaných (72 %) doposud ne.

Otázka č. 11 Slyšel(a) jste někdy, že existuje ústní voda proti tzv. „špatnému dechu“?

45 dotázaných jedinců (75 %) ví, že existuje ústní roztok proti nepříjemnému, „špatnému“ dechu, 15 dotázaných (25 %) o takovém přípravku neslyšelo.

Otázka č. 12 Slyšel(a) jste někdy, že existuje ústní voda proti tzv. „citlivým zubům, které mají odhalené krčky“?

47 dotázaných (78 %) ví o přípravku proti tzv. „citlivým zubům“, 13 dotázaných (22 %) o takovém přípravku neslyšelo.

Otázka č. 13 Zmínil se někdy Váš zubní lékař o tom, zda je dobré užívat (i nepravidelně) ústní vodu? Podal Vám nějaké informace?

23 dotázaným jedincům (38 %) podal jejich zubní lékař informace o významu používání ústních vod, 37 dotázaným (62 %) jejich lékař takové informace nepodal.

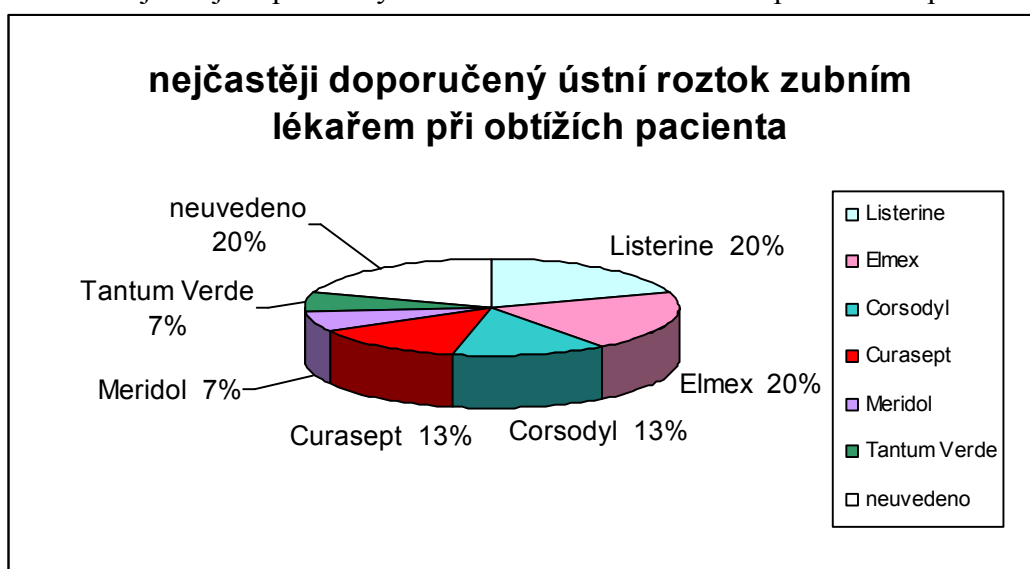
Otázka č. 14 Doporučil Vám někdy Váš zubní lékař v případě potíží s Vašimi dásněmi či zuby ústní vodu určenou pro daný problém?

Pokud odpovídáte „ano“

- a) Pomohla Vám ústní voda od těchto potíží?
- b) Víte, jaký to byl přípravek (název)?

15ti dotázaným (25 %) doporučil jejich zubní lékař v případě potíží ústní roztok pro daný problém, 45ti dotázaným (75 %) nikoliv. Nejčastěji se jednalo o přípravky Listerine a Elmex. Výsledky viz tabulka 4 a graf 3.

Graf 3: Nejčastěji doporučený ústní roztok zubním lékařem při obtížích pacienta

Tabulka 4: Nejčastěji doporučený ústní roztok zubním lékařem při obtížích pacienta

ad ot. 14			
rozšiřující otázka			
číslo dotazníku	a)	b)	
1	0	Listerine	1
2	1	neuveдено	0
8	1	Elmex	1
14	1	Corsodyl	1
19	1	Listerine	1
20	0	neuveдено	0
22	1	Elmex gel	1
33	1	Elmex sensitive	1
39	1	Listerine	1
42	1	Corsodyl 0,2%	1
46	1	Curasept	1
48	1	Tantum Verde	1
49	1	neuveдено	0
50	1	Curasept	1
59	1	Meridol	1
součet	13		12
	2		3

Listerine	3
Elmex	3
Corsodyl	2
Curasept	2
Meridol	1
Tantum Verde	1
neuveдено	3

Otázka č. 15 *Zdá se Vám nabídka ústních vod na českém trhu přehledná?*

48 dotázaných (80 %) jedinců se domnívá, že je nabídka ústních vod na českém trhu přehledná, 12 dotázaných (20 %) si toto nemyslí.

Otázka č. 16 *Jste spokojeni s rozmanitou nabídkou ústních roztoků/vod na našem trhu?*

55 dotázaných (92 %) je spokojeno s nabídkou ústních roztoků a vod na českém trhu, 5 dotázaných (8 %) není spokojeno.

Otázka č. 17 *Máte nějakou negativní zkušenost s používáním ústní vody/roztoku, která Vám způsobila zdravotní potíže?*

Všech 60 (100 %) dotázaných jedinců nemá negativní zkušenost s použitím ústní vody/roztoku.

5. DISKUSE

Dle výsledků dotazníkové studie bylo zjištěno, že pravidelně používá po každém čištění chrupu ústní roztok méně jak jedna třetina tázané skupiny. Nejčastější volbou je ústní voda Listerine (53 %), dále Odol (26 %), či Colgate (9 %). Při nepravidelném použití ústní vody je volbou opět Listerine (42 %), Odol (24 %), Elmex (15 %), či přípravek Meridol (7 %). Více jak polovina dotázaných správně tuší, že pravidelné vyplachování ústní vodou není stejně účinné jako pravidelné čištění chrupu zubním kartáčkem.

Veřejnost si neuvědomuje, že ústní vody mohou mít i negativní vedlejší účinky. Jedná se především o ústní vody s obsahem alkoholu. Nikdo z dotázaných zatím nemá zkušenost, spojenou s nežádoucími účinky některých ústních roztoků. Podle amerického zubního lékaře Dana Petersona se nežádoucí účinky ústních vod mění v závislosti na každém určitém typu přípravku. Obvykle antiseptické ústní vody obsahují určitou míru alkoholu, pohybující se většinou od 18 – 26 % obsahu alkoholu. Takové přípravky mohou způsobit pocit pálení v ústech, či intoxikaci při spolknutí nadměrného množství, což je zejména velmi nebezpečné u dětí. Dále se doktor Peterson zmiňuje o časopisu Americké Dentální Asociace, kde se uvádí, že ústní voda obsahující více jak 25 % alkoholu může zvýšit riziko vzniku rakoviny dutiny ústní a hltanu až o 50 % (7). Toto je nevyřešená a často spekulovaná záležitost, zda obsah alkoholu v ústních antiseptických vodách (např. Listerine), má či nemá souvislost se zvýšeným rizikem vzniku rakoviny dutiny ústní. Americká dentální asociace a Národní institut pro léčbu rakoviny v USA spolu souhlasí, že tyto antiseptické ústní roztoky jsou bezpečné a nejsou potenciálním faktorem rozvoje rakoviny dutiny ústní. Studie z let 1985, 1995 a 2003 prokazují, že alkohol obsažený v ústních vodách nemá příčinnou souvislost s rakovinou dutiny ústní. Nicméně nové studie z roku 2008 prováděné na Kubě, v Brazílii a Argentině uvádějí, že zde tato možnost existuje. Mnohé z antiseptických přípravků jsou velmi efektivní v účinnosti proti zubnímu povlaku a bakteriím v něm obsaženým, nicméně by bylo rozumné užití těchto ústních přípravků pouze v neodkladných terapeutických situacích a to krátkodobě. Pravděpodobně i ústní roztoky bez obsahu alkoholu mohou být v tomto směru stejně efektivní. Dále by měly být

ústní vody s obsahem alkoholu předepisovány zubním lékařem v případě daného problému pacienta, a použití přípravku by mělo být časově omezeno. Pacientům by měli být poskytnuty instrukce, jak správně ústní roztok používat, a pro jaké konkrétní případy. Názor autorů této studie je takový, že dlouhodobé používání ústních roztoků s obsahem alkoholu za účelem ústní hygieny se z tohoto hlediska nedoporučuje (12).

Ústní roztoky s obsahem chlorhexidinu diglukonátu by se neměly používat v kombinaci se zubní pastou, jenž obsahuje SLS (laurylsulfát sodný). Tato chemická sloučenina při kontaktu s chlorhexidinem výrazně snižuje jeho účinnost. Je proto dobré pozorně sledovat obsahové složení zubních past, a v případě užívání ústní vody s obsahem chlorhexidinu vybrat zubní pastu bez obsahu SLS.

Dále dle výsledků mé dotazníkové studie je 80 % jedinců spokojeno s přehlednou nabídkou ústních roztoků či vod na českém trhu. 92 % dotázaným jedincům se líbí rozmanitost ústních přípravků, které trh nabízí. Zkušenosti vybraného souboru s konkrétními přípravky jsou takové, že jedinci používající ústní roztok pravidelně, jsou zcela (100 %) se svým přípravkem spokojeni. Z toho 75 % jedinců je spokojeno i s cenou daného výrobku, zbylým 25 % se zdá výrobek drahý. Nejvíce používaným přípravkem je ústní roztok Listerine, ať už aplikovaný pravidelně, či nepravidelně.

Z výsledků dotazníkové studie vyplývá, že respondenti vyzkoušeli a používali různé ústní vody, ať už pravidelně či nepravidelně. Nejsou si však vědomi správných indikací a možných vedlejších účinků. Zde zůstává prostor pro dentální hygienistku, která má za úkol poučit pacienta o všech prostředcích ústní hygieny, tedy i o použití ústních vod.

6. ZÁVĚR

V teoretické části bakalářské práce byly uvedeny jednotlivé ústní vody, včetně jejich indikací, známých kontraindikací a účinných látek. Dále bylo objasněno, proč je vhodné zařadit roztoky pro výplachy dutiny ústní do skupiny podpůrných prostředků v péči o ústní zdraví.

Cílem praktické části bakalářské práce bylo poukázat na zkušenosti vybrané skupiny obyvatel s užíváním ústních roztoků. V dotazníkové studii se potvrdilo, že téměř každý z dotázaných někdy použil ústní roztok k péči o dutinu ústní. Jen část vyšetřovaných však používá ústní roztok pravidelně po každém čištění chrupu.

Dále je důležité zdůraznit, že převážná většina tázané skupiny nemá podvědomí o tom, jaké účinné látky by měl ústní roztok obsahovat, aby chránil chrup před vznikem zubního kazu, tudíž se nezaměřují na obsahové složení přípravku.

Z výsledků dotazníkové studie je jasné, že užívání ústních vod by mělo být indikováno praktickým zubním lékařem či dentální hygienistkou a pacient musí být detailně poučen o jejich používání.

7. SOUHRN

Cíl: Zrekapitulovat a kategorizovat ústní roztoky (vody) dostupné na českém trhu, dále zjistit zkušenosti sledovaného souboru s používáním ústních roztoků.

Úvod: Roztoky pro výplachy dutiny ústní jsou doplňkové prostředky péče o dutinu ústní, které vedou k udržení zdravého chrupu jedince a současně navozují příjemný pocit v ústech. Dlouhodobé užívání některých přípravků však může mít i negativní účinky. V současné době na trhu nalézáme velké množství různých ústních vod a pro pacienta může být složité se v nabídce orientovat.

Metodika a materiál: Metodikou bakalářské práce je provedení dotazníkové studie, obsahující celkem 17 otázek, zaměřených na problematiku týkající se ústních roztoků. V souboru jsou zastoupeni muži i ženy a to ve věkovém rozpětí 15 – 30 let.

Výsledky: Z celkového počtu respondentů je 48 žen (80 %) a 12 mužů (20 %). Nejvíce zastoupeni jsou jedinci ve věkovém rozpětí 25 – 30 let (72 %). Nejčastěji používaným ústním roztokem, aplikovaným pouze občas je přípravek Listerine (42 %). Tentýž přípravek je nejvíce aplikován i pravidelně (53 %). V případě obtíží pacienta, týkajících se dutiny ústní, dotázaným respondentům jejich zubní lékař nejčastěji doporučil ústní roztok Listerine (20 %) a Elmex.(20 %). Stejně procento jedinců si nepamatuje, který přípravek jim byl zubním lékařem doporučen. Z toho 87 % dotázaných uvedlo, že jim doporučený přípravek pomohl od potíží.

Závěr: Z dotazníkové studie vyplývá, že téměř každý použil někdy pro péči o dutinu ústní nějaký ústní roztok (98 %). Je velmi důležité, aby jedinec (pacient) používající ústní roztok, věděl, k čemu přípravek slouží, co obsahuje za látky, jak se má správně užívat. Použití takového ústního přípravku by měl indikovat specialista – zubní lékař, či dentální hygienistka, a současně by měl podat pacientovi všechny nezbytné informace o výrobku.

SUMMARY

Aim: To recapitulate and categorize mouthwashes, which are available in Czech market, also to determine experience of monitored group with use of mouthwashes.

Introduction: Mouthwashes for rinsing oral cavity are supplemental assets for the oral hygiene, which servant to conservation healthy dentition and also leaving pleasant feeling in the oral cavity. Some of them can have undesirable effects if they are used in long-term. There are many various mouthwashes in the market, so it can be complicated for a patient to be oriented in the offer.

Methods and material: A questionnaire study was made. This questionnaire was composed of 17 questions, which were aimed at mothwashes for rinsing oral cavity. Monitored group consisted of men and women in age range 15 – 30 years.

Results: Respondetns were 48 women (80 %) and 12 men (20 %). Most individuals were in the age range 25-30 years (72 %). The most commonly used oral solution being applied occasionally was Listerine (42%). The same product was used regularly on daily basis in most individuals (53 %). In case of problem in the oral cavity, the dentist frequently recommended Listerine oral solution (20 %) or Elmex. (20 %). The same percentage of individuals could not remember which product they were recommended by a dentist. 87% of respondents said, that the product recommended to them solved the problem.

Conclusion: The questionnaire survey shows that almost everyone sometimes used an oral solution (98%). It is very important for the individual (patient), which is using an oral solution, to know what the product contains and how to use it properly. Using such an oral medicine should be indicated by a specialist - dentist or dental hygienist, and he or she also should give the patient all the necessary information about the product.

8. SEZNAM LITERATURY

1. CURADEN EEC s.r.o. [online]. [cit. 2011-04-26]. Dostupné z: http://www.curaden.ch/products/curasept/ads_705.php?Language=cz
2. HELLWIG, E., KLIMEK, J., ATTIN, Th. Záchovná stomatologie a parodontologie. 1. české vyd. Praha: Grada Publishing a. s., 2003. 332 s. ISBN 80-247-0311-4.
3. HITA-IGLESIAS, P, et al. Effectiveness of chlorhexidine gel versus chlorhexidine rinse in reducing alveolar osteitis in mandibular third molar surgery.. *J Oral Maxillofac Surg.* [online]. 2008, roč. 66, č. 3, [cit. 2011-04-17]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18280375>
4. HYNIE, S. Farmakologie v kostce. 2. přeprac. vyd. Praha: Triton, 2001. 520 s. ISBN 80-7254-181-1.
5. KILIAN, J. et. al. Prevence ve stomatologii. 2. přeprac. vyd. Praha: Galén, 1999. Praha: Karolinum, 1999. 539 s. ISBN 80-7262-022-3.
6. MAZÁNEK, J. et. al. Stomatologie – minimum pro praxi. Praha: Triton s. r. o., 1999. 168 s. ISBN 80-7254-032-7.
7. PETERSON, D. Family dental gentle care [online]. 1998 – 2008 [cit. 2011-04-15]. Dostupné z: <http://www.dentalgentlecare.com/mouthrinses.htm>
8. PR, Gaba. Halitosis – zápach z úst. *Stomateam*, 2011, roč. 11, č. 2, s. 33.
9. SATHEESHKUMAR, PS, et al. Effectiveness of triclosan in the management of radiation-induced oral mucositis: a randomized clinical trial.. *J Cancer Res Ther.* [online]. 2010, roč. 6, č. 4, [cit. 2011-04-17]. Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21358082>
10. SLEZÁK, R. Preklinická parodontologie. 1. české vyd. Hradec Králové: Nucleus HK, 2007. 84 s. ISBN 978-80-87009-18-5.
11. TENENBAUM, H.; DAHAN, M.; SOELL, M. Effectiveness of a sanguinarine regimen after scaling and root planing. . *J Periodontol.* [online]. 1999, roč. 70, č. 3, [cit. 2011-04-17]. Dostupný z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10225548>
12. Wikimedia Foundation, Inc. [online]. 1.4.2011 [cit. 2011-04-15]. Dostupné z: <http://en.wikipedia.org/wiki/Listerine>

JINÉ ZDROJE:

www.profimed.cz

www.gaba.cz

www.herbadent.cz

www.top-dent.cz

www.nazuby.cz

www.neconazub.cz

www.lekarna.cz

9. SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

9.1. Seznam obrázků

Obr. č.1: Ústní voda Santoin

Wallmark, a.s., [online]. 2008 – 2011 [cit. 2011-01-07].

Dostupné z: http://www.klubzdravi.cz/produkty/UU_41.aspx

Obr. č. 2: Curasept ústní výplach 0,05%

Koboz Service s.r.o., [online]. 2010 [cit. 2011-01-07].

Dostupné z: <http://www.nazuby.cz/detail/Curasept-ADS-205-ustni-voda-0-05-percent-CHX-200-ml?categoryId=20>

Obr. č. 3: Curasept ústní výplach 0,12%

Koboz Service s.r.o., [online]. 2010 [cit. 2011-01-08].

Dostupné z: <http://www.nazuby.cz/detail/Curasept-ADS-212-ustni-voda-0-12-percent-CHX-200-ml?categoryId=23>

Obr. č. 4: Curasept ústní výplach 0,2%

Web – evolution, [online]. 2009 – 2011 [cit. 2011-01-08]

Dostupné z: <http://www.neconazub.cz/svezi-dech/ustni-vody/194-curasept-ads-220-200-ml-ustni-voda-k-intenzivnimu-pouziti.html>

Obr. č. 5: Ústní voda Sensodyne

Koboz Service s.r.o., [online]. 2010 [cit. 2011-01-09].

Dostupné z: <http://www.nazuby.cz/detail/Sensodyne-ustni-voda-300-ml>

Obr. č. 6: Ústní voda Elmex

OneDesign, [online]. 2009 [cit. 2011-01-09].

Dostupné z: http://www.lekarnaparizska.cz/elmex-ustni-voda-p-200.html?cPath=470_204_209

Obr. č. 7: Ústní voda Elmex sensitive plus

Web – evolution, [online]. 2009 – 2011 [cit. 2011-01-09]

Dostupné z: <http://www.neconazub.cz/svezi-dech/ustni-vody/34-elmex-sensitive-ustni-voda-400ml-snizuje-citlivost-zubu.html>

Obr. č. 8: Ústní voda Elmex erosion protection

Koboz Service s.r.o., [online]. 2010 [cit. 2011-01-09].

Dostupné z: <http://www.nazuby.cz/detail/Elmex-Erosion-ustni-voda-400ml>

Obr. č. 9: Ústní voda Meridol

Koboz Service s.r.o., [online]. 2010 [cit. 2011-01-09].

Dostupné z: <http://www.nazuby.cz/detail/Meridol-ustni-voda-400-ml>

Obr. č. 10: Ústní voda Stoma Paradentol

Lekis s.r.o. [online]. [cit. 2011-01-30].

Dostupné z:

<http://eshop.lekarnakuklik.cz/dnn/productdetail/pid/6838/productname/stoma-paradentol-ustni-voda-250ml-odol?search=stoma%7c%7cparadentol>

Obr. č. 11: Ústní voda Logodent - koncentrát

Miton Media a.s., [online]. 2000 – 2011 [cit. 2011-01-31].

Dostupné z: <http://ustne-vody.heureka.sk/logona-logodent-bylinna-ustna-voda/>

Obr. č. 12: Ústní voda Bioextra

Sunlight webdesign, [online]. 2007 [cit. 2011-02-11].

Dostupné z: http://www.beauty-eshop.cz/katalog/pece-o-zuby_49/pece-o-sucha-usta

Obr. č. 13: Ústní voda Meridol HALITOSIS

Active24 s.r.o., [online]. 2010 [cit. 2011-02-11].

Dostupné z: <http://www.lberanova.cz/store/department-11-ustni-vody.html>

Obr. č. 14: Ústní voda Retardex

Sunlight webdesign, [online]. 2007 [cit. 2011-02-11].

Dostupné z: http://www.beauty-eshop.cz/katalog/pece-o-zuby_49/svezi-dech/_radit=dop/_smer=d

Obr. č. 15: Ústní voda Listerine – Ochrana zubů a dásní

Web – evolution, [online]. 2009 – 2011 [cit. 2011-02-12].

Dostupné z: <http://www.neconazub.cz/svezi-dech/ustni-vody/68-listerine-freshmint-250-ml-ochrana-zubu-a-dasni.html>

Obr. č. 16: Ústní voda Listerine Total Care

Koboz Service s.r.o., [online]. 2010 [cit. 2011-02-12].

Dostupné z: <http://www.nazuby.cz/detail/Listerine-Total-Care-ustni-voda-250-ml>

Obr. č. 17: Ústní voda Listerine Total Care Sensitive

BinBin.net., [online]. 2009 [cit. 2011-02-12].

Dostupné z: <http://www.binbin.net/compare/Listerine-Total-Care-Sensitive-500ml.htm>

Obr. č. 18: Ústní voda Listerine Total Care Enamel Guard

Johnson & Johnson, [online]. 2011 [cit. 2011-02-13].

Dostupné z: <http://www.listerine.co.uk/view-the-product-range>

Obr. č. 19: Ústní voda Listerine Stay White

Web – evolution, [online]. 2009 – 2011 [cit. 2011-02-13].

Dostupné z: http://www.neconazub.cz/images_zbozi/238_1_small.jpg

Obr. č. 20: Ústní voda Listerine Freshburst
Retail Info, s.r.o., [online]. 2000 – 2011 [cit. 2011-02-13].
Dostupné z: <http://www.akcniceny.cz/detail/listerine-820094/>

Obr. č. 21: Ústní voda Listerine Coolmint
Koboz Service s.r.o., [online]. 2010 [cit. 2011-02-14].
Dostupné z: <http://www.nazuby.cz/detail/Listerine-Coolmint-ustni-voda-500-ml>

Obr. č. 22: Ústní voda Listerine Coolcitrus
Koboz Service s.r.o., [online]. 2010 [cit. 2011-02-14].
Dostupné z: <http://www.nazuby.cz/detail/Listerine-Cool-Citrus-ustni-voda-250-ml>

Obr. č. 23: Ústní voda Herbadent – koncentrát
3K, s.r.o., [online]. 2005 – 2010 [cit. 2011-02-15].
Dostupné z: http://www.herbavera.cz/vyroby/aura_medical/aura_medical.html

Obr. č. 24: Ústní voda Herbadent
Aura Group, [online]. 2008 [cit. 2011-02-15].
Dostupné z: <http://www.herbadent-dental.cz/>

Obr. č. 25: Ústní voda Odol 3dent pro děti
Koboz Service s.r.o., [online]. 2010 [cit. 2011-02-15].
Dostupné z: <http://www.nazuby.cz/detail/Odol3dent-krtecek-detska-ustni-voda-250-ml>

Obr. č. 26: Ústní voda Listerine Smart Rinse
Loggahead Ltd, [online]. 2000-2009 [cit. 2011-02-17].
Dostupné z:
http://www.dentalshop.co.uk/acatalog/Listerine_Smart_Rinse_For_Kids.html

Obr. č. 27: Vademecum Junior 2 v 1
Henkel Slovensko, s.r.o., [online]. 2011 [cit. 2011-02-17].
Dostupné z: http://www.loctite.sk/cps/rde/xchg/henkel_sks/hs.xsl/2008-4377_3138_SKS_HTML.htm

9.2. Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Výsledky souhrnné dotazníkové studie, sestavené ze 17 otázek, týkajících se problematiky ústních roztoků	44
Tabulka 2: Nejčastěji nepravidelně užívaná ústní voda	64
Tabulka 3: Nejčastěji pravidelně užívaná ústní voda.....	46
Tabulka 4: Nejčastěji doporučený ústní roztok zubním lékařem při obtížích pacienta	48
Graf 1: Nejčastěji nepravidelně užívaná ústní voda	45
Graf 2: Nejčastěji pravidelně užívaná ústní voda	46
Graf 3: Nejčastěji doporučený ústní roztok zubním lékařem při obtížích pacienta	48

10. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Dotazník.....	62
Příloha 2: Výsledky souhrnné dotazníkové studie, sestavené ze 17 otázek, týkajících se problematiky ústních roztoků	64

11. PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazník

Roztoky pro výplachy dutiny ústní (ústní vody)

DOTAZNÍKOVÁ STUDIE Autor: Markéta Krumpholcová

Tento dotazník bude anonymně zpracován pouze k účelům bakalářské práce oboru dentální hygienistka.

Pokud se nabízí, zakroužkujte prosím Vámi vybranou odpověď

Otázky:

1) a) muž b) žena

2) Věk a) 15-20 let b) 20-25 let c) 25-30 let

3) Myslíte si, že je pravidelné užívání ústní vody stejně účinné jako čištění chrupu kartáčkem?
ANO NE

4) Myslíte si, že pravidelné vyplachování ústní vodou dokáže zabránit vzniku zubního kazu?
ANO NE

5) Použil(a) jste někdy po vyčištění svého chrupu nějakou ústní vodu?
ANO NE

Pokud si pamatujete, napište název:

6) Používáte ústní vodu pravidelně po každém čištění chrupu?
ANO NE

Pokud odpovídáte „ano“

d) Napište název přípravku (může být i více přípravků)

e) Jak dlouho užíváte tento přípravek?

a) 0-2 roky b) 2-5 let c) 5-10 let d) déle

f) Jste spokojen(a) s tímto přípravkem? (pokud ne, napište důvod)
ANO NE

g) Jste spokojen(a) s cenou Vámi používaného přípravku?
ANO NE

7) Zaměřil(a) jste se někdy při koupi ústní vody na obsahové složení?
ANO NE

8) Víte, že některé přípravky neobsahují látky účinné v boji proti zubnímu kazu?
ANO NE

9) Víte, jaké chemické látky (sloučeniny) zabraňují vzniku zubnímu kazu?
ANO NE
Pokud víte, napište:

10) Použil(a) jste někdy ústní roztok pouze přírodního (bylinného) charakteru?
ANO NE

11) Slyšel(a) jste někdy, že existuje ústní voda proti tzv. „špatnému dechu“?
ANO NE

12) Slyšel(a) jste někdy, že existuje ústní voda proti tzv. „citlivým zubům, které mají odhalené krčky“?
ANO NE

13) Zmínil se někdy Váš zubní lékař o tom, zda je dobré užívat (i nepravidelně) ústní vodu? Podal Vám nějaké informace?
ANO NE

14) Doporučil Vám někdy Váš zubní lékař v případě potíží s Vašimi dásněmi či zuby ústní vodu určenou pro daný problém?
ANO NE

Pokud odpovídáte „ano“

c) Pomohla Vám ústní voda od těchto potíží?

ANO NE

d) Víte, jaký to byl přípravek (název)?

15) Zdá se Vám nabídka ústních vod na českém trhu přehledná?
ANO NE

16) Jste spokojen(a) s rozmanitou nabídkou ústních roztoků a vod na našem trhu?
ANO NE

17) Máte nějakou negativní zkušenost s používáním ústní vody/roztoku, která Vám způsobila zdravotní potíže? (pokud ano popište)
ANO NE

Příloha 2:

Tabulka 2: Nejčastěji nepravdělně užívaná ústní voda

ad ot. 5											
ústní voda											
číslo dotazníku	Elmex	Listerine	Colgate	Odol	Herbadent	Meridol	Sensodyne	Lacalut	Signal	Corsodyl	Curasept
1	1										
2	1		1								
3		1		1							
4	1	1	1		1						
5				1							
6		1									
7				1							
8	1					1					
9	1	1		1							
10			1	1			1				
11		1									
12						1		1			
13	ne uvedeno										
14		1		1							
15		1									
16		1	1								
17		1									
18		1									
19		1		1							
20		1									
21		1		1							
22	1										
23		1		1							
24				1							
25	ne uvedeno										
26		1		1		1				1	
27	1	1		1							
28	1	1									
29	1										
30	ne uvedeno										
31		1				1					
32	1	1								1	
33	1	1									
34				1							
36		1		1							
37		1	1								
38		1									
39		1									
40		1									
41		1		1							
42		1		1					1		
43	ne uvedeno										

44	ne uvede no										
45		1		1							
46	1	1				1					1
47		1									
48	ne uvede no										
49		1									
50				1							
51				1							
52	ne uvede no										
53				1							
54	1	1									
55		1									
56				1							
57		1				1					
58		1									
59		1									
60	1	1		1							
součet	14	37	5	22	1	6	1	1	1	2	1